

INTELEGENCJA W POLSCE

SPECJALIŚCI, TWÓRCY,
KLERKOWIE,
KLASA ŚREDNIA?

Pod redakcją
HENRYKA
DOMAŃSKIEGO

Wydawnictwo IFiS PAN
Warszawa 2008

Projekt okładki
Andrzej Łubniewski

Redaktor
Antonina Majkowska-Sztange

Copyright © by the Authors and Wydawnictwo IFiS PAN

ISBN 978-83-7388-160-0

Wszelkie prawa zastrzeżone.
Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana,
przechowywana jako źródło danych i przekazywana w jakiegokolwiek formie
zapisu bez pisemnej zgody posiadacza praw.

Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72, tel. (22) 65-72-897
e-mail: publish@ifispan.waw.pl
Wydanie I.

Spis treści

<i>Henryk Domański</i> . Wstęp	7
<i>Maciej Chojnowski</i> i <i>Hanna Palska</i> . O wielopostaciowość pojęcia „inteligencja”	19

I. Inteligencja w Polsce na tle jej dziejów

<i>Magdalena Micińska</i> . Dzieje inteligencji polskiej do odzyskania niepodległości w 1918	39
<i>Janusz Żarnowski</i> . Inteligencja w Polsce niepodległej, w epoce komunizmu i na progu transformacji	81
<i>Jerzy Snopek</i> . Czyściec czy piekło? Miejsce polskiej inteligencji po 1989 roku na tle jej dziejów.....	103

II. Inteligencja w PRL

<i>Hanna Palska</i> . Walka o kadry i pierwsze rzesze „wykształciuchów”. Nowa inteligencja w stalinizmie	129
<i>Hanna Palska</i> . Inteligencja twórcza w latach 1948–1956	160
<i>Anna Landau-Czajka</i> . Wartości i aspiracje inteligencji czasów stabilizacji. Czasy Gomułki i Gierka	183

III. Debaty o inteligencji

<i>Rafał Habielski</i> . Służba i wartości. Konteksty oraz okoliczności debat o inteligencji polskiej (XIX–XXI wiek)	221
<i>Magdalena Gawin</i> . Abdykacje i restauracje. Debaty o zmierzchu inteligencji polskiej w latach międzywojennych i współcześnie	241

IV. Pozycja stratyfikacyjna, etos inteligencki i orientacje życiowe

<i>Henryk Domański</i> i <i>Bogdan W. Mach</i> . Inteligencja w strukturze społecznej: dziedziczenie pozycji, wyższe wykształcenie i kariera zawodowa (1982–2006)	265
---	-----

<i>Henryk Domański</i> . Dystanse inteligencji w stosunku do innych kategorii społecznych ze względu na położenie materialne, pozycję rynkową, prestiż, samoocenę pozycji i stosunek do polityki	292
<i>Hanna Palska</i> . Między etosem inteligenckim a etosem klasy średniej? Styl życia i system wartości polskiej warstwy wykształconej w okresie transformacji systemowej	325

V. Interpretacje i konteksty

<i>Grażyna Borkowska</i> . Język debaty publicznej po roku 1989. Debata o języku.....	361
<i>Włodzimierz Bolecki</i> . Dyskurs tożsamościowy polskiej inteligencji po roku 1989 a literatura emigracyjna	387
<i>Marek Zaleski</i> . Miłosz, uczestnik debaty	403
<i>Krzysztof Mrowcewicz</i> . Inteligencja polska w świetle kanonu lektur szkolnych. Zmierzch klasyki literackiej czy zmierzch inteligencji?	423
<i>Mikołaj Sokołowski</i> . „Rozrachunki inteligenckie” w prozie roczników siedemdziesiątych	440
*	
<i>Antonina Majkowska-Sztange i Stanisław Mocek</i> . Inteligencja w Polsce. Bibliografia publikacji z lat 1989-2007	465
*	
Literatura cytowana i wykorzystana	501